

บทที่ 7

จุดประสงค์ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับถูกกฎหมายของการดำเนินและดำเนินประชุมของฝ่ายในช่วง
เวลาประมาณ ๑๐๐ ปี หลัง พ.ศ. ๒๓๙๘ ต่อไปนี้

1. ผลกระทบของความตื้นด้วยการค้าเสรีต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย
 2. ผลกระทบของความตื้นด้วยการค้าเสรีต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย
 3. ต้นทุนและแรงจูงใจเข้าประเทศอินเดียต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย
 4. สถานะดูดซึมการท่องเที่ยวในประเทศไทย
 5. บทบาทท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย

ແນວທີ່ຄ້າທັກ

การนำเสนอข้อมูลของภารกิจที่มีความต้องการที่จะรับฟังและเข้าใจในสิ่งที่เราต้องการให้เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

ในศ้านการค้าส่งของกิน ค้าเมินเดินค้าขายอันดับหนึ่งที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมากคือคองกันมายาดูดดูด รองลงมาเป็นตุ๊ก ยางพารา และรากถั่ว ด้วนเดินค้าเข้าเน้นส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ไม่ต้องมีที่ตั้งสำนักงาน แต่เมื่อเป็นสินค้าเข้าเมินเดินค้าไม่ต้องมีที่ตั้ง นอกจากนั้นสินค้าเข้าจานวนมากยังคงได้ว่าเมินเดินค้าทุ่นเสียงด้วยความต้องการซื้อกลับไปใช้ในประเทศไทย ท่าให้ประเทศไทยเก็บเกี่ยนผลผลิตช่วง 100 ปีหลัง พ.ศ. ๒๓๙๖

ในช่วงเวลาประมาณ ๗๐ ปี กากอี้เป็นผู้นำในการดำเนินเรื่องนี้ มีเพียงครั้งเดียวที่รัฐบาลไทยข้ามตัวการส่งออกภาระ เมื่อจราดเกิดพหุชนิดกับเดือนหายก็ต้องกันชนไม่พอบรรโภคในประเทศไทย หลังจากนั้นการส่งออกเป็นไปโดยเด่นชัดอย่างต่อต่อ จนถึงช่วงหนึ่งสูงถึงความไม่สงบของชาติ ๒ ที่รัฐบาลต้องเข้าไปดำเนินการหยุดขาดการค้าข้าวส่งออก เพื่อรักษาข้าวส่งออกตามที่ลงทุนเรียกครอง แต่ก็มีกระทบต่ออาชญากรรมมาก

ผลกระทบจากสนธิสัญญา กับชาติตะวันตก

นับตั้งแต่รัชกาลที่ 4 ทรงทำสนธิสัญญาการค้ากับชาติตะวันตก ในปี 2398 แล้ว การค้าขายในประเทศไทยเริ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกินคาดหมาย เช่น แต่ก่อนเคยมีเรือกำปั้นฝรั่ง มาค้าขายในกรุงเทพฯ เพียงรวมปีละ 12 ลำ แต่พอทำหนังสือสัญญาแล้วก็มีเรือกำปั้นฝรั่ง เข้ามาค้าขายถึงปีละ 200 ลำ^{1/} ไม่เพียงด้านการค้ากับต่างประเทศเท่านั้นที่เริ่มขึ้น การค้าภายในก็ได้ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจแบบเดิมๆ ด้วยการค้าและต่อมา เมื่อมีการปรับปรุงระบบการคุณภาพโดยเฉพาะรถไฟฟ้าในสมัยรัชกาลที่ 5 การค้าก็ยิ่งขยายตัวไปได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

การค้าภายในประเทศ

อัตราการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจแบบเดิมๆ ด้วยการค้ากับต่างประเทศ เป็นไปอย่างไม่สู้แน่นอนนัก ในบางช่วงการเปลี่ยนแปลงก็อาจช้าในบางช่วง การเปลี่ยนแปลงก็อาจเป็นไปอย่างรวดเร็ว และในบางส่วนของประเทศไทยซึ่งการคุณภาพจะดีขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าเดือน

จากการพัฒนาขึ้นมาเป็นเศรษฐกิจแบบที่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนอย่างกว้างขวางนี้ หน้าที่ทางเศรษฐกิจอย่างใหม่ที่สำคัญก็เกิดขึ้นนั่นคือหน้าที่นำผลผลิตจากชาวนาขนส่งไปยังเมืองท่า และขายให้แก่ผู้ซื้อชาวต่างประเทศ แล้วซื้อสินค้าอื่น ๆ กลับมาขายให้แก่ชาวนาอีก ในระยะ 100 ปีหลังจาก พ.ศ. 2398 นั้น หน้าที่ของคนกลางที่กล่าวมานี้ผู้ที่ทำก็คือชาวจีนซึ่งได้เริ่มกิจกรรมเหล่านี้มาแล้วตั้งแต่ก่อน พ.ศ. 2398 พ่อค้าชาวตะวันตกก็มีส่วนในการกิจกรรมเหล่านี้ เช่นกัน แต่โดยทั่วไปเป็นในระดับการขายส่งเท่านั้น ส่วนคนไทยเกือบจะไม่มีส่วนในการค้าที่สำคัญเลย

ความต้องการซื้อข้าวที่มีมากขึ้นในตลาดต่างประเทศหลังจากการทำสนธิสัญญาเป็นสาเหตุสำคัญของการขยายตัวในการค้า เพราะทำให้ชาวนามีรายได้เป็นตัวเงินเข้า ทำให้สามารถซื้อสินค้าในตลาดได้อย่างคล่องตัวเป็นครั้งแรก ดังนั้นการค้าภายในประเทศจึงขยายเข้าไปยังที่ซึ่งมีการขยายการผลิตเพื่อส่งออกเป็นสำคัญ และเขตที่ทำการค้าเจริญขึ้นก่อนอื่นก็คือภาคกลาง ซึ่งมีการคุณภาพและเหมาะสมกับการปลูกข้าวเพื่อส่งออก การค้าที่เริ่มขึ้นนี้เป็นทั้งเนื่องจากการขนส่งสินค้าเข้าไปขายทำได้โดยง่ายและเนื่องจากการที่ชาวนาในภาคกลางมีรายได้เป็นตัวเงินสำหรับจับจ่ายใช้สอยอย่างคล่องตัวด้วย

1/ ตามเดิมรัฐธรรมนูญราชบูรพา, พระราชบัญญัติจัดตั้งกรุงรัตนโกสินทร์, รัชกาลที่ 5 (กรุงเทพฯ : องค์การค้าครุภัณฑ์), หน้า 335

ส่วนในภาคอีสานนั้นเนื่องจากความไม่สงบในการขนส่งจึงทำให้การค้าข้ายابัวเข้าไปมากเพร่าการติดต่อกับภาคกลางซึ่งเป็นเมืองท่าการค้า แต่เดิมต้องทำด้วยทางบกซึ่งยากลำบากและมีอันตรายจากโจรผู้ร้าย ต้นทุนค่าขนส่งจึงสูงมาก นอกจากนั้นในระยะแรกนี้ ภาคอีสานยังไม่สามารถทำการขยายการผลิตข้าวเพื่อส่งออกได้ (เนื่องจากความไม่สงบในการคุณนาคม) ประชาชนในเขตจังหวัดต่างๆ เป็นตัวเงินที่จะซื้อห้าสินค้าด้วย ถ้าไม่นับกองการวางแผนของพ่อค้าบางกลุ่มแล้ว เขตอีสานนี้ก็เกือบจะไม่มีการค้ากับภายนอกเขตเลยในช่วงก่อนที่จะมีการทำทางรถไฟเข้าไปถึง ในปี 2463 มีผู้ประมาณว่ามูลค่ารวมของการค้ากับภายนอกเขตของที่ราบสูงโคราชเป็นประมาณ 1.5 ล้านบาทต่อปี²⁷ โดยที่แบ่งเป็นสินค้าเข้าและออกอย่างเท่า ๆ กัน สินค้าต้องนำมาจากกรุงเทพฯ มาจังสรรค์โดยทางเรือและขนส่งข้ามเทือกเขาไปยังโคราชโดยกองการวางแผนเกวียน สินค้าเหล่านี้ $\frac{1}{3}$ จะถูกนำไปขายในโคราช อีก $\frac{1}{3}$ ถูกนำไปสู่อุบลราชธานีและอีก $\frac{1}{3}$ ถูกนำไปทางเหนือสู่หนองคาย

สำหรับในภาคเหนือนั้นมีการทำติดต่อกับภาคกลางได้ในทางน้ำ การค้าจึงขยายไปได้ค่อนข้างมากกว่าในภาคอีสาน แต่ก็ยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควร เพราะความยากลำบากในการขนส่งนั้นเอง

เมื่อมีการขยายเส้นทางรถไฟไปสู่ภาคเหนือและภาคอีสาน ก็ทำให้การค้าภายในประเทศขยายตัวตามไปด้วยอย่างรวดเร็ว ทำให้เศรษฐกิจของเขตดังกล่าวเปลี่ยนเป็นเศรษฐกิจแบบการค้าได้เร็วขึ้น

การค้ากับต่างประเทศ

ถ้าเราพิจารณาถึงแนวโน้มหลักของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของไทยภายหลังการทำสนธิสัญญาการค้ากับตะวันตกแล้ว จะพบว่ามีการขยายตัวอย่างมากทั้งในปริมาณ และมูลค่าของสินค้าออก โดยที่สินค้าเข้าก็ขยายตัวไปพร้อม ๆ กัน ด้านสินค้าออกนั้นประกอบด้วยสินค้าขั้นต้น (สินค้าเกษตรและวัสดุอุตสาหกรรม) เพียงไม่กี่ชนิด ส่วนด้านสินค้าเข้านั้นเป็นสินค้าอุดหนุนมากหมายหลายชนิด

(1) การค้าข้าออก

ถ้ามองในแง่ทั้งประเทศโดยส่วนรวมแล้ว ประเทศไทยก็ได้กลายเป็นประเทศที่มีความชำนาญเฉพาะในการผลิต ข้าว ดีบุก ไม้สัก และยางพารา เพื่อการส่งออก นับตั้งแต่ พ.ศ. 2398 เป็นต้นไป และเกณฑ์จำนวนมากนั้น ปรากฏว่าเกือบจะชำนาญเฉพาะในการผลิตข้าว ซึ่งเป็นพืชทำเงินเพียงอย่างเดียวของพวกร�าเท่านั้น

²⁷ James,C. Ingram, *Economic Change in Thailand, 1850-1970* (London: Oxford University Press, 1971)
p. 117

(ก) การค้าข้าวส่งออก

เมื่อสินค้าออกขายตัวขึ้นหลังจากปี 2398 ระบบการตลาดและการค้าข้าวส่งออกได้เปลี่ยนมาเป็นลักษณะพื้นฐานอย่างหนึ่งซึ่งได้เป็นเรื่องนัดต่อ กันมาอีกเป็นเวลานาน จะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างก็ในช่วงหลังส่วนรวมโลกครั้งที่ 2 เท่านั้น ลักษณะดังกล่าวเนี้ยคือ ห้างนาและเจ้าของโรงสี ในได้เป็นผู้ทำหน้าที่ขนส่งข้าวเปลือกจากเขตที่ทำนามายังโรงสี ผู้ที่ทำหน้าที่นี้คือคนกลางซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นคนจีน คนกลางเหล่านี้เดินทางเข้าไปยังแหล่งผลิตในชนบท ซึ่งข้าวเปลือกโดยตรงจากชาวนา และขนส่งโดยทางเรือลงมายังกรุงเทพฯ เพื่อขายแก่โรงสีที่นั่น ข้าวเพื่อการส่งออกส่วนใหญ่มาจากที่ราบลุ่มภาคกลาง ซึ่งคนกลางจะเดินทางไปยังเขตชนบทตามลำคลองและแม่น้ำเพื่อซื้อข้าว เก็บไว้มีหวานາคนได้ขนข้าวเปลือกมายังโรงสีโดยตรง หรือเจ้าของโรงสีคนใดส่งคนออกไปซื้อ ข้าวเปลือกเอง บางครั้งเมื่อมีการแย่งขันกันระหว่างโรงสีมากผิดปกติ เจ้าของโรงสีก็อาจเพียงแต่ส่งคนชึ้นไปดักตามทางน้ำ คอยพบรือขันข้าวเปลือก และสั่งซื้อโดยให้หน่ามาส่งให้ยังกรุงเทพฯ แต่ไม่ได้ทำการขนส่งข้าวเปลือกเอง

ดังนั้น ถ้าจะกล่าวถึงข้าวเปลือกที่ส่งมาสียังกรุงเทพฯ แล้ว โดยทั่วไปก็ยังปรากฏว่า เจ้าของโรงสีซื้อจากคนกลางเท่านั้น แต่ถ้าเป็นโรงสีขนาดเล็ก ๆ ในชนบทก็ ฯ แล้วก็อาจติดต่อกับชาวนาโดยตรง แต่ข้าวที่ขนจากโรงสีเล็ก ๆ เหล่านี้มายังกรุงเทพฯ ก็ยังทำโดยคนกลางอยู่นั่นเอง

ปัญหาทางการเกษตรรายประการผูกพันอยู่กับระบบและวิธีการของคนกลาง ซึ่งไม่ได้เพียงแต่ทำการซื้อขายข้าวเปลือกเท่านั้น เขายังให้กู้เงินและให้เครื่องมือ วัสดุและสิ่งจำเป็นในการเพาะปลูกล่วงหน้า เป็นเจ้าของและให้เช่าที่ดิน นำสินค้าจากเขตอื่นมาขายและขนส่งสินค้าไปมาด้วย หน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้ผสมกันไป จนไม่อาจแยกต้นทุนของการทำกิจกรรมอย่างได้อย่างหนึ่งออกจากกันได้ การที่ชาวนาขาดความรู้เรื่องราคา และตลาด ตลอดจนขาดเงินทุนหมุนเวียน ทำให้ชาวนาต้องขึ้นอยู่กับคนกลางอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะพวกชาวนาที่ต้องเช่าที่นาทำ ซึ่งมักไม่มีทรัพย์สินอะไร ค้าประกันเงินกู้ จึงจำเป็นต้องขายพืชผลในฤดูเก็บเกี่ยว (ในตอนราคาต่ำสุด) เพื่อจ่ายคืนหนี้สินที่นำเงินและสินค้ามาใช้ล่วงหน้า โดยเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง

ในปี 2480 นายคอล ที่ปรึกษาทางการคลังของไทยได้ประมาณว่า 50% ของราข้าวส่งออก จะต้องถูกแบ่งไปจ่ายแก่เจ้าของโรงสี ผู้ส่งออกและคนกลาง ซึ่งในบรรดาคนเหล่านี้พวกคนกลางระหว่างชาวนากับโรงสีจะได้ส่วนแบ่งไปมากที่สุด^{3/}

^{3/} Ibid., p. 72

ได้มีความพยายามของโรงสีขนาดใหญ่ในกรุงเทพฯ ที่จะส่งตัวแทนออกไปปรับซื้อข้าวเปลือกจากชาวนาเองโดยตรงอยู่มานานกว่า ๕๐ ปีแล้ว ซึ่งความล้มเหลวครั้งหนึ่งนั้น เป็นเพราะการขัดขวางของรัฐบาล คือในปี ๒๔๗๔ นั้น บริษัทเอเชียตะวันออก ของเดนมาร์ก เริ่มไปปรับซื้อข้าวเปลือกโดยตรงจากชาวนา และใช้วิธีจ่ายเงินให้ล่วงหน้า โดยคิดดอกเบี้ย ๑๐% การกระทำดังกล่าวถูกยกย่องโดยรัฐบาลไทย เพราะแม้ว่ารัฐบาลต้องการเห็นคนกลางและนายทุนเงินกู้ชาวจีนหนดไปเก็ตตัน แต่ก็ไม่ต้องการให้ถูกแทนที่โดยชาวตะวันตก เพราะกลัวว่า บริษัทดังกล่าวจะสามารถเข้าเป็นเจ้าของที่ดินเพาะปลูก สรวนใหญ่ของประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ได้ ด้วยการยึดที่ดินชาวนาซึ่งไม่อาจใช้หนี้คืนได้และอีกประการหนึ่งก็คือการกระทำเช่นนั้นเป็นการแย่งขันกันการสหกรณ์ที่รัฐบาลกำลังสนับสนุนอยู่ด้วย

ในการส่งออกนั้นบางครั้งเข้าของโรงสีใหญ่ ๆ ในกรุงเทพฯ ก็ทำการส่งออกเอง และบางครั้งก็ขายให้แก่บริษัทที่ทำหน้าที่ส่งออกโดยเฉพาะ โดยทั่วไปนั้นโรงสีของชาวจีน จะทำการส่งออกข้าวไปยังช่องงัน จีน สิงคโปร์ นลากู และตลาดในเอเชียอื่น ๆ ในขณะที่การส่งออกไปยังญี่ปุ่น อเมริกาใต้และตลาดนอกเอเชียอื่น ๆ ทำโดยบริษัทการค้าของชาวยูโนในกรุงเทพฯ ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้เป็นมาจนถึงสิ้นสุดครั้งที่ ๒

ตั้งแต่สังคมโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง รัฐบาลไทยได้ขยับบทบาทเข้ามายังด้านการค้าข้าว ซึ่งระบบนี้เกิดจากผลกระทบของสังคมที่เมื่อสังคมสงบลงใหม่ ๆ นั้น ประเทศต่าง ๆ ในโลกกำลังต้องการข้าวอย่างมาก ในการเจรจาสันติภาพไทยได้ตกลงจะให้ข้าว ๑.๕ ล้านตัน โดยไม่คิดมูลค่าเพื่อเป็นการลดล้างความผิดที่เข้าร่วมกับญี่ปุ่นในสังคม

ในการจัดหาข้าวให้ได้ตามสัญญาดังนั้น ในตอนแรกรัฐบาลรับซื้อข้าวในราคาราบี ๒๗.๘๕ บาทต่อถังจากประชาชน (สำหรับข้าวประเภทที่มีหักปันอยู่ ๓๕%) การที่รัฐบาลให้ราคาต่ำเช่นนี้ ทำให้ในช่วงจากกันยายน ๒๔๘๘ ถึงมีนาคม ๒๔๙๐ รัฐบาลคงมีข้าวส่งออกได้เพียง ๑.๕ แสนตันเท่านั้น การเพิ่มขึ้นของราศินค้าทั่วไปในประเทศไทย และการที่ราคاخ้าวในตลาดโลกสูงขึ้นเรื่อย ๆ นำไปสู่การกักคุนข้าวเปลือกไม่มีสิ่งปุ่นใจดี ๆ ให้คนขายข้าวให้รัฐบาล ในปี ๒๔๙๐ นั้นเอง สัญญาให้ส่งข้าวฟรีก็มีการแก้ไขเป็นรับซื้อในราคาก่อน รัฐบาลไทยพยายามป้องกันการกักคุนและการลักลอบส่งข้าวออกแต่ไม่เป็นผล สิ่งปุ่นใจในการลักลอบนำข้าวออกมีสูง เพราะในสิงคโปร์ราคาข้าวเป็นถัง ๖๐๐ ปอนด์ต่อ ๑ ตัน ในขณะที่ราคางานสัญญาซื้อขายของรัฐบาลนั้นเป็นเพียง ๑๒ ปอนด์ต่อตันเท่านั้น ในปี ๒๔๙๐ เม็ดสัญญาผูกมัดให้ไทยต้องส่งข้าวจะล้มเลิกไปแล้ว แต่ไทยก็ยังคงใช้วิธีส่งออกข้าวโดยผ่านสัญญารัฐบาลต่อรัฐบาล เช่นเดิม ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงต่อจากช่วงนี้ไปไทยเริ่มส่งออกได้ในราคามีภัยกับประเทศไทยสูงส่งออกข้าวอื่น ๆ ทำให้รัฐบาลเพิ่มราคารับซื้อภายในได้ การส่งออกข้าวจึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

เพื่อให้สามารถมีข้าวส่งได้ตามสัญญาและเพื่อควบคุมราคาก้าวในประเทศด้วยรัฐบาลได้ประกาศผูกขาดการค้าข้าวตั้งแต่ตอนลิ้นลงคราวโนโลกรังที่ 2 ในกรณีผูกขาดค้านี้ผลผลิตข้าวส่วนเกินจะต้องถูกนำมายาให้แก่สำนักงานข้าวของรัฐบาลในราคายตายตัวที่กำหนด โรงสีได้รับอนุญาตให้ขายข้าวแก่ผู้บริโภคในประเทศได้ แต่ส่วนเกินความต้องการในประเทศทั้งหมดต้องขายให้แก่รัฐ ซึ่งจะนำไปขายต่อแก่รัฐซึ่งจะนำไปขายต่อต่างประเทศ การขนส่งข้าวสารและข้าวเปลือกในประเทศมีการควบคุมอย่างเข้มงวด และผลผลิตส่วนเกินของจังหวัดจะถูกนำมาเก็บยังคลังสินค้าที่กรุงเทพฯ

จากการที่รัฐบาลไม่ได้ควบคุมราคาก้าวเปลือก ดังนั้นมีราคาก้าวสารถูกรัฐบาลกำหนดให้คงที่เป็นเวลานาน ชาวนาจึงเริ่มนรู้ว่าราคาก้าวเปลือก ที่เขาควรได้นั้นน่าจะเป็นเท่าไหร จึงเริ่มนีการเก็บตุนข้าวเปลือกไว้จนกว่าจะได้ราคามีผลก็คือทำให้กำไรของคนกลางลดลงไปบ้าง

ในปี 2494 แม้การผูกขาดค้าข้าวส่งออกจะทำให้รัฐบาลได้กำไรจากการห้ามขายในประเทศพิเศษ ก็เริ่มนุญาตให้ออกชนส่งข้าวออกได้อีก ด้วยเหตุที่ราคาข้าวในตลาดโลกสูงกว่าราคาก้าว กำหนดครั้งชื้อ จึงทำให้ผู้ส่งออกต่างหากได้รับใบอนุญาตดังกล่าว มีการแก่งแย่งกันทั้งในการขออนุญาตและการซื้อข้าวจากโรงสี ในปี 2494 ราคตลาดมีดีสำหรับใบอนุญาตส่งข้าวออกเป็นถึง 35 เหรียญสหรัฐฯ ต่อข้าว 1 ตัน และผู้ส่งออกแม้มีใบอนุญาตก็ประสบความยากลำบากในการจะได้ข้าวจากโรงสี เนื่องจากการแห้งแล้งกันมีมาก ผลก็คือออกชนมีการให้เงินพิเศษแก่โรงสีเพื่อให้ได้ข้าวตามกำหนด ทำให้รัฐบาลไม่อาจมีข้าวส่งตามสัญญาซื้อได้ เพราะยังซื้อข้าวจากโรงสีในราค่าต่ำ โรงสีจึงไม่ต้องการขาย รัฐบาลจึงต้องเพิ่มราคารับซื้อขึ้นเพื่อให้สามารถมีข้าวพอส่งออกตามสัญญาได้

ในขณะที่รัฐบาลได้รายได้จากการผูกขาดส่งออกข้าวนั้น ราคาก้าวภายในประเทศก็ถูกควบคุมให้คงอยู่ในระดับต่ำ อันเป็นผลดีต่อผู้บริโภคภายใน ภาระส่วนใหญ่จึงไปตกกับชาวนา ซึ่งในปี 2494 ได้ราคาเพียงครึ่งหนึ่งของที่ควรจะเป็นถ้าไม่มีการผูกขาดบรรดาคนกลางและโรงสีก็เสียผลประโยชน์ลงไปด้วย มีแต่ผู้บริโภคที่ได้ประโยชน์อย่างไรก็ตามแม้ในภาวะที่ราค่าต่ำเช่นนั้น พื้นที่เพาะปลูกก็ขยายออกไปมาก ซึ่งไม่ต้องสงสัยว่าถ้าราคามีเป็นไปโดยเสรี การขยายการผลิตย่อมจะมีมากกว่านั้นมาก จากเทคนิคการผลิตและการชลประทานที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

(ข) การส่งออกสินค้าอื่น ๆ

ในขณะที่ข้าวเป็นผลผลิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ สินค้าอื่นที่สำคัญอื่นได้แก่ ดินบุก ไม้สัก และยางพาราน้ำ คุณไม่สู้เกิดขึ้นกับชีวิตของประชาชนนัก นอกจากนี้สินค้าดังกล่าวส่วนใหญ่ยังทำการผลิตโดยแรงงาน ทุน และการประกอบการของ

ต่างชาติอีกด้วย อย่างไรก็ตาม แม้สินค้าเหล่านี้จะไม่มีความสำคัญคือชีวิตของสังคมไทยมากนัก แต่ก็มีส่วนสำคัญในการส่งออกของประเทศไทย

ดิบุก และไม้สักเป็นสินค้าออกที่สำคัญของไทยมาก่อน ส่วนยางน้ำเพิ่มเริ่มนิการส่งออกเมื่อ พ.ศ. 2463 เท่านั้น สำหรับดิบุกนั้นการผลิตส่วนใหญ่ก่อนปี 2450 ทำโดยชาวจีน ซึ่งทำเหมือนชนาดเด็กใช้ทุนน้อย ในปี 2435 ได้มีการแก้ไขระบบการให้สัมปทานและการเก็บค่าภาคเหมืองแร่เพื่อให้รัฐบาลสามารถควบคุมการทำเหมืองแร่ได้มีประสิทธิภาพขึ้น และเพื่อส่งเสริมให้บริษัทญี่โรปเข้ามาทำเหมืองด้วย อย่างไรก็ตาม กว่ากิจกรรมตะวันตกจะเข้ามาดำเนินการมากก็เป็นถึงปี 2450 ในตอนสังคมโนโลกรั้งที่ 2 การทำเหมืองหยดชะงักไปแต่หลังสังคมโนโลห์มีการบูรณะอย่างรวดเร็ว ในปี 2493 มีเหมืองดิบุกทำกิจการอยู่ 324 เหมือง แต่เมื่อปี 25 เหมืองที่ทำบนนาดใหญ่ใช้เรือบุค ซึ่งใน 25 เหมืองนี้มี 3 เมืองเป็นของบริษัทไทยที่เหลือเป็นของอังกฤษและออสเตรเลีย ส่วนอีก 299 เหมืองนั้นส่วนใหญ่เป็นเหมืองเล็ก ๆ ของชาวจีน

ผลผลิตดิบุกถูกส่งออกในรูปแร่ดินไปจนถึงปี 2450 หลังจากนั้นราคาก็เริ่มลงของผลผลิตจะถูกลดลงในห้องถินโดยชาวจีน แต่ในราวปี 2463 ปรากฏว่าไม่มีการลดลงในเมืองไทยอีกแต่ส่งไปลดลงที่ลาบู การลดลงแร่ในประเทศเริ่มฟื้นตัวขึ้น ในระหว่างสังคมโนโลกรั้งที่ 2 แต่ก็เลิกไปอีกเมื่อสิ้นสังคมโนโลห์ผลผลิตในห้องถินไม่มากพอจะส่งเสริมให้มีการลดลงเรื่อยๆ จนถึงปี 2503

ในช่วงก่อนสังคมโนโลกรั้งที่ 2 ผลผลิตดิบุกเกือบทั้งหมดถูกส่งออกไปยังลาบู เพื่อปรับปรุง แต่นับจากสังคมโนโลกรั้งที่ 2 เป็นต้นมา ก็มีการขนส่งไปยังสหราชอาณาจักรเพิ่มขึ้นอย่างมากคือในปี 2490 และ 2491 ประมาณ 75% ของยอดส่งออกดิบุกถูกส่งไปยังสหราชอาณาจักร ในปี 2492 และ 2493 นั้น สัดส่วนได้ลดลงเป็น 41% และ 29% ตามลำดับ ผลผลิตดิบุกส่วนที่เหลือนั้นส่งออกไปยังลาบูเป็นสำคัญ

สำหรับยางพารานั้นก็คล้ายกับดิบุกคือก่อนสังคมโนโลกรั้งที่ 2 นั้น ผลผลิตเกือบทั้งหมดถูกส่งออกไปยังลาบูเพื่อปรับปรุง แต่ในช่วง พ.ศ. 2483-84 มีการเพิ่มอย่างมากในการส่งออกยางผ่านกรุงเทพฯ ไปยังญี่ปุ่นและสหราชอาณาจักรไทยถึง 12% และ 50% ของยอดส่งออกยางไทยในปี 2483 และ 2484 ตามลำดับ แต่หลังจากสังคมโนโลกรั้งที่ 2 แล้ว การส่งออกยางพาราก็มีไปยังสหราชอาณาจักรเพิ่มขึ้นมาก

ในกรณีของไม้สักนั้น ผลผลิตส่วนใหญ่เป็นเพื่อบริโภคภายในประเทศ การส่งออกเจิงขึ้นกับความมีผลผลิตเหลือจากความต้องการภายในมากเพียงใด ตัวอย่างเช่นในปี 2434 ยอดส่งออกไม้สักต่ำลงมาก เพราะความต้องการภายในอย่างสูง ในช่วงจากปี 2462 ถึง 2469 นั้น ปรากฏว่า 37% ของไม้สักที่ล่องลงมาอยู่กรุงเทพฯ เป็นเพื่อบริโภคภายในประเทศอีก 63% นั้นเพื่อการ

ส่งออก แต่ปรากฏว่าในระยะต่อมาคือในปี 2473 และ 2493 ไม้ชุงที่บริโภคภายในประเทศ
ปรากฏว่าเป็น 45% และ 60% ทำให้ ส่วนที่ส่งออกลดลงเป็น 55% และ 40% ตามลำดับ

(2) การค้าขาเข้า

จากอัตราภาษีขาเข้าที่ต่ำมากอยู่เป็นเวลานานหลังจาก พ.ศ. 2398 ทำให้สินค้า
จากต่างประเทศมีโอกาสเข้ามาหาตลาดในประเทศไทยได้สะดวก โดยสินค้าเข้าที่สำคัญที่ถูกนำ
เข้ามายังประเทศไทยคือ ผ้าชนิดต่าง ๆ ซึ่งมีความต้องการสูงในประเทศไทย

ในช่วง 100 ปี หลังจาก พ.ศ. 2398 นั้น สินค้าเข้าส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสินค้า
อุดสาหกรรมประเภทสินค้าบริโภคมากกว่าจะเป็นสินค้าทุน ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยผลิตสินค้าทุน
ได้เงินน้อยมากหรือเกือบไม่ได้เลย ดังพิจารณาได้จากตารางต่อไปนี้

สัดส่วนของสินค้าทุนในยอดสินค้าเข้าทั้งหมด

ปี	เปอร์เซ็นต์	ปี	เปอร์เซ็นต์
2402	7.7	2453	20.0
2407	12.2	2468	18.3
2413	16.7	2473	26.0
2423	10.9	2478	30.0
2435	16.7	2484	30.0
2443	20.7	2492	23.4

ที่มา : James C. Ingram, *Economic Change in Thailand, 1850-1970*, p. 129

จากตารางข้างต้นนี้ ส่วนของสินค้าทุนในสินค้าเข้าทั้งหมดได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งอาจเป็น
เพราะนโยบายกำแพงภาษี ทำให้มีการผลิตภายในประเทศไทยมากขึ้น (จึงต้องการสินค้าทุน) การสั่ง
เข้าเครื่องจักร เครื่องมือของรัฐบาลเพื่อการรถไฟและชลประทาน ก็มีส่วนทำให้สินค้าทุนนี้เพิ่ม
ขึ้นด้วยในระยะยาว

สินค้าเข้าของประเทศไทยประกอบด้วยสินค้าเข้ามาโดยทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ และส่วนใหญ่สั่ง
เข้ามาชนิดไม่น้ำมาก ซึ่งแสดงว่าสินค้าเข้าส่วนใหญ่นี้ถูกนำบริโภค โดยประชากรเพียงส่วนน้อยเท่านั้น
ซึ่งก็คงเป็นชุมชนชาวตะวันตก ชาวจีนและกลุ่มผู้มีรายได้สูง ซึ่งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ เป็นส่วน
ใหญ่ในเขตอื่นมีน้อยมาก สินค้าทางรายการที่บริโภคกันภายในส่วนน้อย ๆ ของประชากรนี้เท่านั้น
ตัวอย่างเช่นจากการศึกษาสินค้าเข้าประเทศไทยอาหาร ในปี 2472 อันได้แก่ผลไม้กระป่อง ของ
หวานและขนมปังกรอบ ปรากฏว่าสินค้าเหล่านี้มีตลาดจำกัดเพียงลูกค้าชาว 1 หมื่นคนเท่านั้น
แต่ในระยะหลังกลุ่มลูกค้า คงใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ

แม้ว่าจะมีสินค้าบริโภคที่สั่งเข้าส่วนใหญ่ที่มีการบริโภค โดยแพร์ทลัยแต่ก็ไม่มีแบบแผนที่แน่นอน เพราะรายได้ส่วนเกินของประชากรจะถูกใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไปมาอยู่เสมอ ดังนั้น ร้านค้าปลีกจึงต้องมีสินค้ามากหลายชนิดไว้เพื่อล่อใจผู้บริโภค สินค้าเข้าของไทยจึงมีหลายชนิด ๆ ละไม่นัก เพราะส่วนใหญ่ไม่มีการบริโภคกวดขวางของนัก นอกจากสินค้าบางอย่าง ได้แก่ ผ้า เส้นด้าย น้ำมันก้าด และน้ำกระป่อง เป็นต้น การที่สินค้าเข้าของไทยประกอบด้วยสินค้าหลายชนิด ๆ ละเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นนี้ ทำให้เป็นการยากที่จะทดสอบสินค้าเข้าด้วยการผลิตเองภายในประเทศ เพราะตลาดในประเทศไทยมีการผลิตขนาดใหญ่ที่มีประสิทธิภาพ ไม่อาจทำได้ นอกจากจะผลิตเพื่อส่งออกด้วยส่วนหนึ่ง แต่สินค้าไทยก็ยังคงแข่งขันได้ในตลาดต่างประเทศ

ลักษณะสำคัญของสินค้าเข้าโดยทั่วไปอีกประการหนึ่งก็คือ สินค้าบริโภคขายเข้าเกือบทั้งหมด (ยกเว้นเพียงไม่กี่ชนิด เช่นยา และน้ำมันก้าด) นั้นไม่เป็นสิ่งที่จำเป็นในการรักษา มาตรฐานการดำรงชีวิตแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าสินค้าเข้าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยมากกว่าจะเป็นสินค้าจำเป็นและสามารถเลิกซื้อได้ง่าย เมื่อรายได้เป็นตัวเงินลดลง ดังนั้นในช่วง 100 ปี หลังจาก พ.ศ. 2398 นี้ จึงกล่าวได้ว่า การเสนอชื่อสินค้าเข้าของไทยมีความยืดหยุ่นต่อรายได้สูงมากอันเป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยสามารถรักษาระดับคุณภาพค้าได้เปรียบไว้ได้เป็นเวลานาน เพราะเมื่อสินค้าออกลดลงทำให้รายได้ลดลง สินค้าเข้าก็มีแนวโน้มจะลดลงทันทีในระดับเดียวกัน กระบวนการปรับตัวดังกล่าวช่วยให้ประเทศไทยคงได้เปรียบดุลการค้าอยู่ แม้แต่ในขณะที่สินค้าออกลดลงอย่างมาก อย่างไรก็ตามเมื่อสินค้าทุนมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทางเศรษฐกิจ การต้องพึ่งกับสินค้าเข้าอยู่มากขึ้นอย่างไม่อ้าวหลอกเลี้ยงได้ เนื่องจากประเทศไทยไม่สามารถผลิตสินค้าเหล่านั้นเองได้ จำนวนมากความยืดหยุ่นของสินค้าเข้าต่อรายได้ จึงมีแนวโน้มจะลดลงอย่างต่อเนื่องและจะเป็นเหตุให้มีการขาดดุลการค้าได้มากในระยะต่อ ๆ ไป

คำถ้ามทัยบทที่ 7

1. จงอธิบายถึงลักษณะสำคัญของสินค้าเข้าของไทยในช่วงหลังจาก พ.ศ. 2398 จนถึงช่วงสงกรานต์ครั้งที่ 2
2. จงอธิบายถึงลักษณะสำคัญของสินค้าออกและสถานะดุลการค้าของไทยในช่วงหลังจาก พ.ศ. 2398 จนถึงช่วงสงกรานต์ครั้งที่ 2
3. จงอธิบายถึงสาเหตุและวิธีการที่รัฐบาลไทยใช้ในการเข้าผูกขาดการค้าข้าวในช่วงหลังจากสงกรานต์ครั้งที่ 2